

Bon-BOM

2020. május | A Bolyai Önképző Műhely lapja | 9. évfolyam, 8. szám

Arkansas
2. oldal

Pünkösdi hava
7. oldal

A munka ünnepe
4. oldal

Cinco de Mayo
10. oldal

BOMovie Extra: Not 2 Special Lockdown Edition

Terítéken: *Arkansas* (2020)

Folytatódik a BOMovie Extra, vagyis egy film erejéig ismét együtt ülhetünk az elsötétített szobánkban a járványmentes kanapénkon. A Bolyai Műhely filmklubjában egészen aktuális filmet vetítünk, vagyis ezúttal (is) csak ajánlunk. Az *Arkansast* május 5-én ismerhette meg a nagyvilág, pontosabban az a nem olyan széleskörű közönség, amelyet ez a rurális, azaz vidéki gengszterfilm elért.

Clark Duke elsőfilmes rendező filmjében visszalátogat szülőhazájába, hogy egy több szempontból is személyes történetet meséljen el. A fiatal, de a jelek szerint ígéretes filmkészítő John Brandon azonos című könyvét adaptálta egy társíró segítségével. Ha ez nem

lett volna eddig is egy one man show, akkor elárulom, hogy bár a főszerepet Liam Hemsworth kapta, Clark Duke talán még nála is többet szerepel a vásznon. Ugyanaz a rendező, az író, a színész... Ez a felállás első látásra egy közepszerű magamutogatásnak is tűnhet, de hidd el, nem az! Az *Arkansasban* csupán az alkotói lelkesedés látszik, a film lényegének megmutatásának vágya, és nem esik az öncélúság csapdájába.

Na de mi is ez?

Az *Arkansas* két fiatal, de nem túl jó kilátásokkal rendelkező amerikaiáról szól: Kyle-ről (Hemsworth) és Swinről (maga Duke). Hamar a kisstílu bűnözés

útjára lépnek, drogot csempésznek az Amerikai Egyesült Államok déli részén. Közvetlen főnökük, Bright (John Malkovich) egy nemzeti parkba helyezi a főhadiszállásukat, ahol – praktikus módon – ő a parkőr. A teljes szervezetet irányító Froggal (Vince Vaughn) ők nem tartják a kapcsolatot, sőt azt sem tudják, ki az. Hamar rá kell jönniük, hogy nem fognak egyhamar feljebb kerülni a ranglétrán, sőt a gengszterélet sem olyan eseménydús vidéken, mint a nagyvárosban, ahol egykor Tony Camonte és Rico Bandello „megvalósították magukat”.

Miért nézd meg?

Ebben az *Arkansasban* az emberek üresek, a terek kietlenek, az erkölcs eltűnt. Ha egy újabb utalással akarnám jellemezni, akkor azt mondanám: nem vennék való vidék. Amerikának egy olyan részét mutatja meg a film, ami New York, San Francisco és Los Angeles magas felhőkarcolóinak sokadik emeletéről nem látszik. Az amerikai függetlenfilm már egy ideje kerülgeti a langyos kását, vagyis ezt a létállapotot, ami a déli államokat sújtja leginkább. A kiüresedés itt nem a koronavírus-járvány miatt történt. Az itt élők félreértették a szociális távolságtartás lényegét, és önmagukat leépitve mérföldes mentális távolságot tartanak a világtól, egymástól és sokszor még maguktól is.

Mire figyelj?

Milyen távolságok vannak a filmben? Az *Arkansas* párhuzamosan vezeti a történetet napjainkban és Frog korában, a 80-as években, így az időbeli távolság csak egy szempont. A szereplők térben is nagy távolságokat utaznak, de végül visszatérnek a kiindulási pontra. Nem utolsósorban pedig az emberek is mintha külön világokat alkotnának.

A karakterek újra és újra visszatérnek és a világ sem mozdul közben sehová. Mikor kezdődött a leépülés? A film nem válaszolja meg a kérdést, már jóval a cselekmény előtt is teljesen természetes volt drogot csempészni, és fennakadás nélkül embert ölni. A nem túl rózsás kép szerint *Arkansasban* mindenki piti bűnöző.

Kik azok, akiknek mégis vannak lehetőségeik ebben a világban? Érdemes keresni azt a pár, néhol egészen elrejtett apró mozzanatot, amely a jövőbe vetett hitünket próbálja táplálni, nem túl nagy sikerrel. Milyen terveik vannak a szereplőknek? Hova akarnak eljutni, és a film végén mit sikerül elérniük? Ezeket a szempontokat ajánljuk a BOMovie Extrában. Az *Arkansasszal* a csalódás kizárt!

Nagy Tibor

A munka ünnepe

Nyolc óra munka, nyolc óra pihenés, nyolc óra szórakozás – szól a *Beatrice* dalának refrénje. Május elsejét, a munka ünnepét piros betűvel jelzi a mi naptárunk. Hogyan is lehetne erről jobban megemlékezni, mint egy munkaszüneti nappal? A következőkben annak járunk utána, hogyan alakult ki ez az ünnep, valóban csak profán tartalma van-e, és hol ünneplik meg másként vagy más-hogy a világ különböző pontjain – ha egyáltalán tartják.

Az ipari forradalommal létrejövő gyárüzemek alkalmazottjai a 19. század elején még akár tizennégy-tizenöt órás mű-

szakokban is dolgoztak. Mivel a gyáripar új jelenségnek számított, és a munkások törvény előtti képviselete még nem volt biztosított, a törvények csak lazán szabályozták a munkajogi kérdéseket, vagy a gyártulajdonosokat hagyták pozícióban. A munkások kezdetben dühüket a gépeken töltötték ki. Később megbékelve a helyzettel, az embertelen munkakörülmények javításáért és a munkaidő csökkentéséért kezdődtek a munkásság sztrájk- és tüntetéssorozatai. Elsőként 1847-ben Nagy-Britanniában sikerült a gyermekek és nők munkaidejét tíz órában maximalizálni, általánossá azonban csak a század utolsó harmadában vált. Azt is el kellett érniük, hogy a munkaidő csökkentésének ellenére a fizetésük ugyanannyi maradjon. Ez először az ausztrál építőmunkásoknak sikerült.

A nyolcórás munkaidő bevezetéséért kezdődtek tüntetések az Egyesült Államokbeli Chicago-ban 1886. május 1-én, amely a következő napok folyamán a munkások és a rendőrök véres harcába torkollott, és végül sortűzekkel és munkások halálával ért véget. A következő évben ennek emlékére békés tüntetéseket szerveztek. Még szélesebb elterjesztésében a II. Internacionálé játszotta a főszerepet: 1890. május elsejére a különféle munkásszervezetek együttes felvonulását szervezték meg a változásokért szerte a világon, köztük hazánkban is.

1951. május 1., Dorottya utca 6., a Technoimpex irodaháza (egyor Wurm-udvar, ma Dorottya-palota).

Forrás: Fortepan, FSZEK Budapesti Gyűjtemény, Sándor György

1947. Hősök tere, háttérben a Szépművészeti Múzeum, május 1-i ünnepség. Forrás: Fortepan, Berkó Pál

A kommunista ideológia hatalomra jutásával Oroszországban fényes és dicsőséges külsőségek közepette ünnepelték a nemzetközi munkásság napját. Mivel a Tanácsköztársaság 133 napjába beleesett április-május fordulója, a magyar történelemben 1919-ben tartották meg országosan először. A Szovjetunió térnyerésével aztán a kelet- és közép-európai országokban is nemzeti ünneppé kellett, hogy váljon. A megemlékezés ugyan eredetileg a munkások jogainak és lehetőségeinek bővüléséért jött létre, a diktatúra ennek az ellenkezőjét jelentette a keleti blokk államaiban. Annyira fontosnak tartották az ideológusok az ünnepet, hogy még a csernobili események ellenére is meg kellett tartani a felvonulásokat. A központosított kötelezőség és a diktatúrához társítás lehetnek

az okai, hogy mára inkább csak a hoszszúhátvége lehetőségét látják ebben az emberek.

Európában két országban, Dániában és Hollandiában nem tartják ünnepként számon ezt a napot. Másik két országban, Nagy-Britanniában és Írországban pedig pogány szokásokra alapozva a természet újjászületését, a tavaszt ünneplik; és ha az ünnep épp hétvégére esik, akkor a következő munkanapra helyezik át.

Az Egyesült Államokban 1894-től tartják a munka ünnepét, azonban nem a májusi eseményekre emlékezve, hanem a Központi Szakszervezet (Labour Union) által 1882-től követelt munkaszüneti napot iktatták be. Praktikus okokból ezt szeptember első hétfőjére tették a Függetlenség Napja (július 4.)

és a Hálaadás (november 26.) közötti hosszabb, ünnep nélküli időszak megtörésére.

Május 1-je 1955-től XII. Pius pápa rendelkezése alapján katolikus ünnep is. Munkás Szent József, Jézus ács nevelőatyjára emlékezve, ezzel próbálva az ateista szocialista ideológia ünnepének szakrális jellegét szerezni. Ez az eljárás – profán vagy pogány ünnep katolikussá tétele – nem az első a történelem folyamán, érdekes ilyen tapasztalni a 20. századból. Szent József tisztelete egyébként már a középkor közepétől megjelenik, elsősorban a különféle fával foglalkozó mesterségek tekintetében védőszentjüknek, és március 19-én emlékeztek meg róla. Érdekesség, hogy I. Lipót Habsburg uralkodó a család patrónusává választotta, Bécs 1683-as és Buda 1686-os felszabadulását is neki (a szentnek) tulajdonította. Fiúgyermekét is Józsefnek nevezte (I. József néven magyar király 1705–1711 között). Lipót ezzel a tétellel akaratlanul a József név szélesebb elterjesztésében is szerepet játszott, elsősorban az arisztokrácia körében.

Zárásképpen és további gondolatébresztőként pedig álljon itt Nepp József 1983-ban készített *Hóféhér* című animációs filmjéből egy részlet, melyben összefoglalást kapunk az ember munkához fűződő viszonyáról, az ahhoz kapcsolódó aforizmák groteszk egymás mellé halmozásával. Érdekes meghallgatni is, remek a szinkronszínészi hang.

„A munka gyermekem, a munka mindennek a teremtője. A munka, az munka. Aki nem dolgozik, ne is egyék. Imádkozzál és dolgozzál. Munkával dicsérjük a Teremtőt, mert a Teremtő is munkával teremtett. A munka felszabadít. A munka változtatja az embert állattá. Pardon, éppen fordítva. A munka, ami a szorgalom alapja, előbb-utóbb diadalt arat. (...) A munkával bármit elérhetsz.”

Szerémi Kristóf

Felhasznált források:

<https://mult-kor.hu/mit-unneplunk-majus-1-jen-20150501> (utolsó letöltés: 2020. 04. 30.)

<https://www.timeanddate.com/holidays/us/labor-day> (utolsó letöltés: 2020. 04. 30.)

<http://www.liganet.hu/page/88/artID/6022/html/majus-1-tortenelem-es-ideologia.html> (utolsó letöltés: 2020. 04. 30.)

Horváth Attila, A hatalom ünnepe az ünnep hatalma, Ünnepek Magyarországon a szovjet típusú diktatúra korában http://real.mtak.hu/35183/1/A_hatalom_unnepe_az_unnep_hatalma.pdf (utolsó letöltés: 2020. 04. 30.)

Magyar Katolikus Lexikon <http://lexikon.katolikus.hu/J/J%C3%B3zsef.html> (utolsó letöltés: 2020. 04. 30.)

Pünkösdi hava

Május 1. – májusfaállítás

Manapság május elsejéről a legtöbb embernek a munka ünnepe jut eszébe, amit persze mindenki szeret: végre van egy kis idő a pihenésre és nem kell dolgozni vagy iskolába menni. A nálam kicsit idősebbek még emlékezhetnek a nagy szocialista május 1-jei felvonulásokra is. A néphagyománynak megfelelően pedig ezen a napon állítottak májusfát vagy májfat Európa-szerte, azonban egészen más okból. A májusfa a természet újjászületésének szimbóluma, felállítása az ifjúság tavaszi szokásai

közé tartozik. Már a 15. századtól vannak források erről a hagyományról, de valószínűleg még régebből ered.

Hogy honnan is származhat ez a szokás? Kihez, mihez köthető? Miért pont ezen a napon állítják a májusfát? Résző Ensel Sándor 1867-es Magyarországi népszokások című művében így írja le a májusfa eredetét: „sz. Jakab és sz. Fülöp midőn téritgetni jártak, utitársuk lett egy Valburga nevű szűz hajadon, ezt ebbeli cselekvényeért a pogányok tisztátalan személynek nyilvánították, s rágál-

Göncz János festménye

mazták. A leány azonban, hogy elűzze a gunyolódókat, elővette vándor-botját, letűzte a földbe, előtte letérdelt, imádkozott, s erre alig mult el egy-két óra, midőn a pogányok szeme láttára leszúrt bot kizöldült. Ez volt sz. Jakab apostol napja virradójára [május 1-én]. Nőtlen ifjak ez időtől ez okon szoktak magas zöldfát jó magaviseletű hajadonok ablaka előtt felállítani, még pedig ha lehet, észrevétlenül.”

Temesvári Pelbárt egyik prédikációjában azt a megjegyzést teszi, hogy „inkább azonban abban kell keresnünk a magyarázatot, hogy ma van május elseje, és ezen a napon a világ fiai ősidők-től fogva árnyas erdők és ligetek kellemességével, madarak énekével gyönyörködtették ma-gukat...”

Akárhogy is, az biztos, hogy az április 30-áról május 1-jére virradó éjszakán számos faluban, sőt gyakran a városokban is a fiatal legények titokban felállítottak egy-egy májusfát a szeretett lány udvarára. Egész éjjel őrizték, nehogy egy esetleges vetélytárs ellopja vagy megrongálja. Néhol még ma is él a hagyomány különféle, kissé átalakult formákban. A májusfáknak többféle változata van/volt országszerte, lehetett nyír, nyár, fűz, fenyő, virágzó meggy vagy cseresznye. Volt, ahol egy teljes kivágott, lehántolt fát felhúztak, aminek csak a tetején hagyták meg a lombozatot, máshol pedig egy magas pózna végére tűztek egy zöld ágat, de előfordultak alacsonyabb verziói is. Sok helyen

tiltották a májusfaállítást, ugyanis nem ritkán a legények lopták a fákat.

A májfákat legtöbbször különféle szalagokkal, papírcsíkokkal díszítették, de volt, ahol fejre való kendőt, zsebken-dőt, csokoládét, narancsot, üvegeket, fésűt, tükröket aggattak az ágakra. Kalotaszegen a *zöldellés* hagyománya élt és él egyes területeken még ma is. Ők nem egy teljes fát, hanem csak egy gyönyörű zöld ágat akasztottak a lány kapujába mindenféle díszítés nélkül.

A májusfák különböző változatai fontos jelentést hordoztak mind a lányoknak, mind a falu többi lakosának. Nagy dicsőség volt, ha valakinek a kertjében reggelre feltűnt egy szépen díszített vagy zöldellő májfa. Komoly udvarlási gesztus, amely csak annak járt, akit a legjobban tiszteltek és szerettek a legények. Egyes területeken a nagylányság elismerését jelentette, innentől járhattak a lányok táncmultságokba, és már hivatalosan is udvarolhattak nekik. Kalotaszegen nemcsak a szerelmüknek állítottak a legények májusfát, hanem minden lánynak, még a csecsemőknek is, a nagyobbaknak nagyobb, a kisebbeknek kisebb ágak jártak. Persze nem csupán kedveskedni tudtak ezekkel a fákkal, ugyanis, ha valakire haragudtak vagy bosszút akartak állni rajta, akkor egy tövises bunkót döntöttek a kerítésének vagy egy kiszáradt gally-ra fazekakat, rongydarabokat aggattak, és azt állították a kapuba. Néha egészen hátborzongató formában fejez-

ték ki érzelmeiket: egy karóba húzott lókoponyát „ajándékoztak” májusfa helyett.

A két világháború között terjedt el a szokás, hogy a májfaállítás mellett szerenádot is adtak, melyről azt mondták, hogy éjjeli zenét visznek a lánynak. A leányoknak ezt egy szál gyufa meggyújtásával az ablakban illet fogadniuk, esetleg ki is mentek és borral kínálták a fiúkat. Nagyjából a 30-as évektől kezdődően néhol felváltották a májfat a virágcsokrok vagy virágkosarak. A legények májuskosárral kedveskedtek a lányoknak; ezt néha nem is személyesen, hanem postán küldték el a kismeltnak.

A májusfát nem mindenhol állították a lányok udvarára. Elterjedt szokás volt a közösségi májfa is, melyet a templom, a kocsmá, a községháza elé vagy a főterre húztak fel. Ezeknek a törzsét mindig lecsupaszították, csak a tetején hagyták meg a lombozatot, melyre kolbászt, pálinkát, egyéb ételeket-italokat akasztottak. Volt, ahol a két változat együtt élt, a lányok is kaptak fát, illetve felállítottak egy közös májusfát is. Manapság már inkább csak az utóbbival találkozhatunk.

A májusfák *kitáncolására*, kidöntésére pünkösdkor vagy valamikor május végén került sor. Nagy ünnepély, multság kísérte: először szertartásosan körültáncolták a fát, majd következhetek a vetélkedők. A legények szívesen versengtek, hogy ki tud felmászni

és a legtöbb ételt-italt begyűjteni a fa ágairól. Nem véletlenül kötötték azokat olyan magasra és csiszolták jó csúszósra a törzsét.

Mint már említettem, néhol még ma is élnek a májusfa állításának hagyományos formái, de legtöbbször vegyülnek az eltérő eredetű szokásokkal. Egyeszerre ünneplik a munkát: majálisokat, koncerteket tartanak és esetleg felhúznak egy díszes fát is.

Rácz Dorottya

Felhasznált források:

Réső Ensel Sándor: Magyarországi népszokások (1867)
Magyar néprajz VII.
Magyar néprajzi lexikon
Dömötör Tekla: Magyar népszokások
Tarján Gábor: Fölnevelő hagyomány
<https://www.youtube.com/watch?v=mbmflToGvag>

Cinco de Mayo: nem csak Mexikóban

A „Cinco de Mayo”-kifejezés néhányunk számára ismerős lehet, talán valamelyik amerikai filmből vagy sorozatból, de a legtöbbször vélhetőleg nem tudja, hogy mit is takarnak pontosan ezek a szavak. Ez egy mexikói ünnepnap, a név spanyolul egyszerűen annyit tesz: május 5-e. A dátum egy 1862-ben történő katonai ütközet napjára utal, mely során a mexikói hadsereg győzedelmeskedett a franciákkal szemben. Erről az eseményről napjainkban főleg Észak-Amerikában emlékeznek meg, de még Nagy-Britanniában, Japánban és akár Nigériában is rendszeresen tartanak eseményeket a nap tiszteletére. Felmerülhet az olvasókban a kérdés: mit kerestek a franciák Mexikóban 1862-ben, és mitől indította meg ez a győzelem annyira a világot, hogy még a Mexikótól nagyon távol eső országokban is jelen van ez az ünnep? A válaszhoz vissza kell mennünk a mexikói nemzet születéséhez.

Mexikó 1821-ben a függetlenségének kivívása után monarchiaként kezdte, sok más gyarmati nemzettől eltérően, amik többnyire a kezdettől fogva köztársaságok voltak. Ennek a döntésnek az okát a napóleoni háborúk és az ebből kifolyó politikai viszályok adták, melyek különösen nagy hatással voltak az alakulóban lévő új nemzetek látásmódjára.

Az európai konfliktus révén a spanyol trónra Bonaparte József király került, aki a kicsit ismertebb öccse, Bonaparte Napóleon segítségével jutott hatalomra. Ez a helyzet a spanyol gyarmatok között erős ellenszenvet váltott ki, és több akkori gyarmat, köztük Mexikó is, válaszként függetlenséget hirdetett. Ennek példáját később a többi spanyol gyarmat is követte, mely folyamat 1808-tól egészen 1829-ig tartott, a mexikói függetlenséggel bezárólag.

A függetlenségi háború több mint egy évtizeden át zajlott, számos különböző szakasz jellemezte, és olyan összetett volt, hogy az egy külön cikket

is megérdemelne. A háború vége felé közeledve a lázadók egy olyan javaslattal álltak a király elé, amely szerint az új nemzet államformája monarchia legyen, a spanyol királlyal az élén. Úgy tartják a történészek, hogy a végső cél mindenképpen a teljes függetlenség elérése lett volna, de ezzel az ajánlattal a forradalmárok a társadalom felsőbb rétegeit is maguk mellé tudták állítani, mely nagyban segítette a függetlenség eléréséért folyó harcot. A király elutasította ezt az ajánlatot. Mexikó tovább folytatta vele a háborút, viszont ezúttal már alkotmányos monarchiaként. Igaz, tényleges uralkodó nélkül.

1822-ben már véget ért a háború Spanyolországgal, ami után az egyik legjelentősebb, valamint legnépszerűbb forradalmárt és hadvezért, Agustín de Iturbidét nevezték ki az ország császáranak, jobb jelölt híján. Ezt egy átmeneti döntésnek szánták, amíg nem találhatnak egy törvényes európai uralkodót a trónra, ám kiderült, hogy az újdonsült császár nem akarja ilyen könnyen adni magát. Miután kiderült, hogy számos köztársasági erő szerveződött az országban, a császár feloszlatta a kongresszust és egyeduralmat hirdetett ki. Viszont miután a hadsereg is ellene fordult, nem túl fenséges módon viszaállította a kongresszust, lemondott a trónról, és elmenekült az országból.

Ezzel ért véget az első, de egyben nem utolsó Mexikói Birodalom, melyet egy amerikaihoz hasonló szövetségi

köztársaság követett. Egyébként a volt császár később visszatért az országba, ahol egy régi lázadó riválisa – akinek egykor még az uralkodó kegyelmezett meg –, kivégeztette. A halála után a kortársak inkább mint forradalmár hős emlékeztek meg róla, mintsem egy hataloméhes zsarnokról.

Ezután a fejezet után az újdonsült Mexikói Köztársaságot számos gazdasági és társadalmi probléma sújtotta, melyet Texas elvesztése után a mexikói–amerikai háború csak tovább rontott. Az ország az elkövetkező évtizedekben átesett egy véres polgárháborún, amely

romokban hagyta a gazdaságot, az új kormánynak hamarosan államcsődöt kellett bejelentenie. A kincstár több külföldi kormánynak is jelentős összeggel tartozott, köztük a franciáknak is, akiknek különös érdekeltségük volt a mexikói nemzetben.

Európában a történelem megismételte önmagát: 1860-ban Franciaország ismét monarchia lett, és ismét egy Bonaparte volt a trónon: III. Napóleon. Az új császár növelni szeretne volna az ország befolyását, és Észak-Amerikára vetette a szemeit, ahol az éppen ak-

kor dúló amerikai polgárháború miatt Mexikó nem számíthatott az amerikaiak védelemre. A franciák háborúba mentek Mexikóval az adósságaik visszafizetése miatt, de a terv valójában az volt, hogy a mexikói monarchiát újraélesszék, természetesen nem mással, mint egy Bonaparte császárral a trónon. Ezt az akciót a mexikói nemzet monarchista múltjával kívánták alátámasztani, amit az elején az ország konzervatív erői is támogattak, még tovább megosztva a nemzetet.

És így jutottunk el az ünnepnap kezéhez. A hosszan tartó háborúban egy döntő pillanat volt a pueblai ütközet, ahol a szegényesen felszerelt és szervezett mexikói sereg legyőzte az akkor még verhetetlennek tartott franciákat. Erről az eseményről emlékszik meg tehát a „Cinco de Mayo”, május 5-e ünnepe. Noha később a háborút a mexikóiak elvesztették, és egy nagyon rövid időre tényleg hatalomra került egy Bonaparte császár, a konfliktust követően a polgári erők a győztek és visszaállították a köztársaságot. Európában ezt az eseményt rövidesen a francia–porosz háború követte, amely véget vetett Bonaparte császárságnak, és Franciaország is szintűgy köztársaság lett, amely egészen a második világháborúig tartott.

Az ünnepnap manapság a legtöbb figyelemnek az Egyesült Államokban örvend. Ez fesztiválok, zene és étel formájában nyilvánul meg szerte az országban, nem csak a Mexikóval határos államokban. A világon máshol, úgymint Kanadában, Nagy-Britanniában, Japánban, de még Franciaországban is tartanak hasonló kis ünnepségeket a nap tiszteletére. Ironikus módon Mexikóban nem igazán kap nagy figyelmet ez az ünnep, hivatalosan nem ünnepnap. Helyette az 1821-es függetlenség napját ünneplik, mely nekik épp annyira fontos, mint nekünk március 15-e. Erre a napra csak Mexikóban emlékeznek meg, az Egyesült Államokban nem.

Hogy miért foglalkoznak azok a nemzetek is a „Cinco de Mayo” ünnepével, amelyeknek semmi érdekeltsége sem fűződött az eseményekhez, vagy akár egyenesen a vesztes oldal voltak? A válasz erre talán az, hogy ez a győzelem azt üzenté a világnak, hogy a régi arisztokratikus rendszernek már nincsen többé helye a politikában. A Francia Birodalomnak Mexikóval kapcsolatos ambíciói véget értek. Ezt követően az amerikai féltekén már csak Braziliában maradt monarchikus kormányzás, de még az is kimondottan méltóságteljes és liberális volt, valamint a legtöbb monarchiával ellentétben békés módon ért véget. Egy bizonyos értelemben ez a nap a demokratikus értékeket ünnepli az autokráciával szemben. Másfelől pedig a győzelem még azt is megmutatta a világnak, hogy a latin-amerikai régió nem lehet színtere európai hatalmi harcoknak és hódításoknak. Ez az állapot, az Egyesült Államok áldásával, egészen a hidegháború koráig így is maradt.

Varga Vajk

Pilinszky János: Egyenes labirintus

Milyen lesz az a visszaröpülés,
amiről csak hasonlatok beszélnek,
olyanfélék, hogy oltár, szentély,
kézfogás, visszatérés, ölelés,
fűben, fák alatt megterített asztal,
hol nincs első és nincs utolsó vendég,
végül is milyen lesz, milyen lesz
e nyitott szárnyú emelkedő zuhanás,
visszahullás a fókusz lángoló
közös fészkébe? - nem tudom,
és mégis, hogyha valamit tudok,
hát ezt tudom, e forró folyosót,
e nyílegyenes labirintust, melyben
mind tömöttebb és mind tömöttebb
és egyre szabadabb a tény, hogy röpülünk.

Impresszum

Szerkeszti: Herbst Rebeka

Munkatársak: Nagy Tibor, Rácz Dorottya, Szerémi KristófVarga Vajk

Korrektor: Barta Eszter, Szakács Borbála

Tördelő: Herbst Rebeka

A borító a www.unsplash.com webhelyről származik.

Szerkesztőség: 1148 Budapest, Örs vezér tér 11. fszt. 1.

E-mail: bom@e-nyelv.hu

Honlap (korábbi számokkal): www.bolyaimuhely.hu

Alapítva 2011-ben.

A Bon-BOM című lapot a Médiahatóság 2012 októberében
nyilvántartásba vette.

Megjelenik 2020-ban a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.